

Література

1. Ігнатенко В. Поняття «громадський порядок» як категорія публічно-правових відносин за часів Стародавнього світу. *Форум права*. 2011. № 4. С. 308–313.
2. Турянський Ю. Генезис права людини в період античності. *Історико-правовий часопис*. 2019. № 2. С. 39–42.
3. Категорія «влада» в давньогрецькій філософській традиції. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2017/paper/viewFile>.

УДК 34:004 (043.2)

Головко С.Г., к.і.н., доцент,
Панченко І.В., здобувач вищої освіти, другий (магістерський) рівень,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У СФЕРІ ОСВІТИ ТА НАУКИ

2 грудня 2020 року Кабінет Міністрів України видав розпорядження «Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні». Дана концепція охоплює різні аспекти проблематики штучного інтелекту, а саме: науку, економіку, кібербезпеку, інформаційну безпеку, оборону, державне управління, правосуддя тощо. Та насамперед у ній йде мова про сферу освіти. Основним завданням освіти у розвитку штучного інтелекту є забезпечення відповідної сфери кваліфікованими кадрами. Сучасна система освіти покликана готувати конкурентоздатних фахівців у галузі штучного інтелекту [1].

Система штучного інтелекту вже давно увійшли в життя суспільства. Це «розумний дім», «розумне місто», автоматичний переклад і розпізнавання зображень, безпілотні літаки й автомобілі, системи обробки великих масивів даних, новітні системи медичної діагностики тощо.

У Концепції штучний інтелект визначається як «організована сукупність інформаційних технологій, із застосуванням якої можливо виконувати складні комплексні завдання шляхом використання системи наукових методів досліджень і алгоритмів обробки інформації, а також створювати та використовувати власні бази знань, моделі прийняття рішень» [1]. Тому завданням освіти стає підготовка фахівців, здатних розробляти і використовувати системи, що мають таку властивість, а також відповідні алгоритми, методи обчислень та роботи з інформацією.

Держави, які створюють стратегічні документи з розвитку штучного інтелекту, притримуються приблизно однакової мети освіти у цьому процесі – гарантувати, що суспільство зможе повною мірою скористатися можливостями штучного інтелекту. Тому зростає увага до STEM-освіти у

школі, підготовки дослідників, розробників і кваліфікованих користувачів систем штучного інтелекту у закладах професійної та вищої освіти, підтримка програм перепідготовки і навчання протягом життя [4].

Згідно з розпорядження Кабміну для досягнення мети Концепції у сфері загальної середньої освіти необхідно забезпечити виконання завдання поширення цифрової грамотності серед школярів [1]. З цією метою для STEM-освіти необхідно залучати вчителів, які володіють сучасними технологіями, забезпечити її відповідною матеріально-технічною базою та значним фінансуванням.

Одним зі шляхів вирішення наявних проблем у Концепції пропонується інтеграція онлайн-курсів вітчизняних та іноземних освітніх платформ з освітнім процесом у школах та університетах [1]. Право визначати результати навчання учнів і студентів, отримані під час вивчення онлайн-курсів, передбачено Законами України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» [2, 3].

У сфері вищої освіти постають наступні завдання: включення питань штучного інтелекту до освітніх програм з різних спеціальностей; налагодження міжнародної співпраці та програм подвійних і спільних дипломів у галузі штучного інтелекту; налагодження та забезпечення проходження стажування для викладачів в ІТ-компаніях, підприємствах та установах, що розробляють і застосовують технології штучного інтелекту [1]. Цілком доречною є ідея залучати спеціалістів ІТ-індустрії до формування кваліфікаційних вимог для фахівців зі штучного інтелекту та розробки освітніх програм. Очевидною є необхідність застосування технологій штучного інтелекту для створення індивідуальних освітніх траєкторій, оцінювання компетентностей здобувачів освіти і надання їм рекомендацій щодо подальшого навчання.

Щодо застосування штучного інтелекту у сфері підвищення кваліфікації та професійної перепідготовки кадрів передбачено виконання таких завдань, як розроблення спеціалізованих освітніх програм професійного розвитку і освіти дорослих у цій галузі; забезпечення соціального захисту фахівців, що здобувають додаткову освіту в галузі штучного інтелекту; проведення широкої інформаційної кампанії щодо загальних аспектів, ризиків та загроз використання, а також подальшого поширення в Україні технологій штучного інтелекту [1].

Перед вітчизняними науковцями, які займаються питаннями штучного інтелекту, постають важливі завдання залучення грантового фінансування наукових досліджень; налагодження співпраці з міжнародними дослідницькими центрами та організаціями; здійснення міждисциплінарних досліджень у галузі штучного інтелекту та інших галузей науки [1].

Отже, розширення застосування штучного інтелекту в різних сферах є необхідною умовою для подальшого розвитку України. На сучасному

етапі важливим завданням науково-освітньої сфери є створення і ефективно застосовування технологій штучного інтелекту.

Література

1. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2 груд. 2020 р. № 1556-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-%D1%80#Text>.

2. Про освіту: Закон України від 5 вер. 2017 р. № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 38-39. Ст. 380.

3. Про повну загальну середню освіту: Закон України від 16 січ. 2020 р. № 463-IX. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 31. Ст. 226.

4. Бахрушин В. Штучний інтелект і освіта. URL: <https://rpr.org.ua/news/shtuchnyu-intelekt-i-osvita/>.

УДК 347.97/.99(043.2)

Головко С.Г., к.і.н., доцент,
Ткаченко А.О., здобувач вищої освіти, другий (магістерський) рівень,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

НАПРЯМИ ТА СУЧАСНІ ВИКЛИКИ У РЕФОРМУВАННІ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Судова реформа, розпочата у 2015-2016 рр., поки що не підвищила довіри громадськості до судів. Попри значний поступ на законодавчому рівні в зміцненні гарантій суддівської незалежності та втіленні європейських рекомендацій, процедури очищення та оновлення суддівського корпусу, на жаль, не дали очікуваного суспільством результату. На нашу думку, це пов'язано з поблажливою до корумпованої поведінки суддів діяльністю Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) і Вищої ради правосуддя (ВРП). Президент України Володимир Зеленський, як і його попередник, визнав пріоритетність судової реформи [2, с. 13]. Але брак політичної волі завадив здійснити якісні зміни у сфері правосуддя.

16 жовтня 2019 року було ухвалено Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та деяких законів України щодо діяльності органів суддівського врядування» [1]. Згідно із законом, запроваджено нові органи, а саме: конкурсну комісію для відбору нових членів ВККС, комісію з питань доброчесності та етики для оцінювання доброчесності членів ВККС, ВРП і суддів Верховного Суду. Ці органи на половину мають складатися з міжнародних експертів, за досвідом формування нового Вищого антикорупційного суду (ВАКС), який почав роботу у вересні 2019 року. Однак ВРП не затвердила склад Комісії з питань доброчесності та етики, відхиливши запропоновані